

Jegyzőkönyvi kivonat

az erdélyi Múzeum-Egylet orvostermészettudományi szakosztályának 1899. november 17-én tartott természettudományi szaküléséről.

1. DR. APÁTHY ISTVÁN értekezik a „hím partheniogenesisről”. Kimutatja, hogy csak a hím szaporítósejtek másodlagos alkalmazkodásában kereendő az oka annak, a miért azok természetes körülmények között sohasem indulnak parthenogeneticusan, a női szaporító sejttel való egyesülés nélkül is, fejlődésnek. Ismerteti a HERTWIG testvérek kezdeményezése, 1887 óta tett kísérleteket többsejtű fejlődési stádiumok nyerésére sejtmagnélküli petedarabokkal egyesült ondószálakból. A fejlődésnek ilyen eseteit, melyeket DELAGE Ivó legújabbban *merogoniának* nevezett, annak bizonyítékául tekintették, hogy a petének nincs sejtmagra szüksége, hogy megtermékenyülhessen és fejlődésnek indulhasson. Értekező azt igyekszik bebizonyítani, hogy ilyenkor a hím partheniogenesis esete következik be. Az ondószál a vele egyenlő értékű sejtnem, sőt sejtnem egyáltalában nem tekinthető petedarabbal, a melylyel benső organicus kapcsolatba lép, csak a saját nagyon is kis tömegű és specialisált sejtestét egészíti ki, olyan tömegűvé, hogy belőle partheniogeneticus barázdálódás útján többsejtű organismus fejlődhetik. A petedarabok azonban nem csupán holt táplálékdarab, melyet az ondósejtnem még assimilálnia kellene. Erre nem volna képes. A petedarab assimilálásra nem szoruló somatoplasma tömeg, a melylyel az ondószál teste egységes sejtestté könnyen összekapcsolódhatik, bele illeszkedve a petedarabnak föl nem bomlott organisatiójába. A magyar „szűznemzés” kifejezés hibás; jobb volna „szűzen szaporodást” vagy „szűzen fejlődést” mondani a szerint, a mint az ember a partheniogenesis fogalmának egyik vagy másik részét kívánja megjelölni.

2. DR. BÁLINT SÁNDOR egyet. magántanár a bogarak többlencséjű (facettezett) szemében előforduló sejten belüli idegelágazások kimutatására irányuló vizsgálatairól értekezik. Röviden ismerteti a GRENACHER-féle és a PATTEN-féle nézeteket, s kifejti, hogy az APÁTHY ISTVÁN aranyozási módszereinek alkalmazásával sikerült már is annyit constatatni, hogy minden egyes ommatidium tengelyében egy kis nyalábja a neurofibrillumoknak (elemi idegrostoknak) halad a vitrellumok felé, s hogy azok belépnek a kristálykúpejtekbe. Hogy itt mimódon viselkednek, eddig még nem sikerült kimutatnia. Sikerült azonban azt kimutatni, hogy a szem fölületén levő szőrök érzőszőrök. A cuticula alatti körtealakú sejttel állanak összefüggésben, melynek nyújtványa bele hatol a szőrbe.

A körtealakú sejttel proximalis irányban egy kis orsóalakú sejt van rövidebb hosszabb hid által összeköttetésben, sőt nem egy helyen határozottan megállapítható, hogy a thalamus opticus felől egy-egy neurofibrillum hatol az orsóalakú sejtbe, elágazik, a mag körül hálózatot létesít, azután, ismét egységes fibrillummá szedődve össze, átmegy a körtealakú sejtbe, hol szintén reczévé bomlik. A reczéből egy fibrillum kiválik s átmegy a szőrben levő nyújtványba, melynek hegyénél visszahajolva, visszatér a körtealakú sejtben levő reczéhez.

3. DR. RUZITSKA BÉLA a „sütőpataki Vilma forrás vizének chemiai elemzéséről“ értekezik. Kimutatja, hogy Háromszék megye Bodok község határában előforduló úgynevezett „Vilma forrás“ vizében a közönségesebb alkatrészekon kívül, mint Kalium, Natrium, Calcium, Magnesium, Chlor, Kénsav, Szénsav, Kovasav, rikább alkatrészek, mint pld. Vas, Jód, Lithium és Bor is fordulnak elő. Ez utóbbi alkatrészek quantitativus meghatározási módszereit ismerteti röviden. Bemutatja a talált eredményeket, továbbá az azokból kiszánított alkatrészek relativus egyenérték százalékait föltüntető, valamint a sókká összeállított alkatrészekre vonatkozó táblázatokat. Fölemlíti, hogy a víz 1 kg-jában 0.00377 g Vas, 0.00029 g Jód, 0.00058 g Lithium és 0.0082 g BO_2 foglaltatik. Az eredmények alapján a vizsgált víz a „földes-alcalicus-savanyú“ vizek közé tartozik és chemiai szempontból igen előnyös összetételűnek látszik.